

УДК 624

*Шарий Григорій, д.е.н., професор,
ORCID: 0000-0002-9073-5355, e-mail: shariy.grigoriy61@gmail.com
Ільченко Тетяна, н.с. наукової групи кафедри будівництва та цивільної інженерії
ORCID: 0000-0002-5034-3955, e-mail: arhimbpntu@gmail.com
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

БУДІВНИЧІ АСПЕКТИ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ

Анотація. Приведено науково-обґрунтовану систему планування та розвитку територій для розв'язання проблеми безпеки людей в часи воєнної агресії, вказані основні напрямки посилення обороноздатності України невійськовими шляхами.

Ключові слова: оборонна здатність, національна безпека, сховища, сталезалізобетонні конструкції.

*Sharyi Grygorii, Dr. Sci. (Econ.), Professor,
ORCID: 0000-0002-9073-5355, e-mail: shariy.grigoriy61@gmail.com
Ilchenko Tetiana, Researcher
ORCID: 0000-0002-5034-3955, e-mail: arhimbpntu@gmail.com
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»*

BUILDING ASPECTS OF GEOPOLITICAL SUSTAINABILITY OF UKRAINE

Abstract. The scientifically substantiated system of planning and development of territories for the decision of a problem of safety of people in times of military aggression is resulted, the basic directions of strengthening of defense capability of Ukraine by non-military ways are specified.

Keywords: defense capability, national security, storage facilities, reinforced concrete structures.

Народна війна України і Військова агресія за незалежність вимагає переосмислення внутрішньої економічної політики держави, зміни системи національної безпеки та прийняття критично-важливих рішень щодо формування жорсткої державної регуляторної політики, особливо в сфері будівництва і просторового розвитку.

З метою підтримки високої військової стійкості територій та збереження життєздатних безпекових елементів критичної інфраструктури, держава повинна врегулювати систему розселення та порядок забудови територій, розміщення продуктивних сил, особливо розвиток крупних міських агломерацій.

Більше шестидесяти відсотків жителів міст країн Європи проживають у котеджній забудові, що скоріше нагадує сільську місцевість, та визначає високу, соціально-економічну, екологічну та військово-оборонну стійкість до зовнішніх загроз і ризиків військової агресії. Особливий розвиток будівельної сфери визначився в унікально-військово-стійкій країні – Ізраїль, де з 1951 року, вимагалось, щоб усі будівлі, мали бомбосховища.

В період агресивних військових дій на території України виявлено деякі проблеми в системі забудови і розміщенні критичної інфраструктури, зокрема низька стійкість багатоповерхової житлової забудови та безсистемна забудова перенаселених центрів міст та приміських територій.

Тридцять років хаотичної забудови багатоповерхівками як центрів міст, так і сільських приміських зон, розміщення житлових масивів та будинків в зонах аеропортів, біля об'єктів критичної інфраструктури, промислових підприємств, нафтобаз, військових об'єктів,

понижили стійкість територій до військової агресії прямо загрожуючи життю людей і унеможливаючи не тільки якісне проживання населення, а загрожуючи і самому існуванню поселень.

Доцільно винести урядові структури та військову інфраструктуру за межі столиці, що суттєво змінило б якість життя в столиці, поліпшило безпекові характеристики міського середовища.

В нинішній ситуації потрібно оцінити існуючі резерви будівель і споруд, а при спорудженні нових будинків передбачати облаштування сховищ, бомбосховищ, (укриттів). При проектуванні вбудованих і відокремлених захисних споруд цивільної оборони доцільно дотримуватися сталезалізобетонних рішень. Основні конструктивні елементи сховищ рекомендуємо виготовляти зі сталезалізобетону, який об'єднує в собі кращі переваги сталевих і залізобетонних будівництва.

Застосування сталезалізобетонних перекриттів і колон дозволяє максимально зменшити вартість опалубки при збереженні більшості переваг будівництва з металоконструкцій. В сталезалізобетонних перекриттях сталеві профільовані листи спочатку використовуються в якості незнімної опалубки, а потім працюють спільно з бетоном у якості зовнішньої розтягнутої арматури.

Серед переваг сталезалізобетонних перекриттів, слід відзначити: скорочення трудовитрат на зведення перекриттів на 25-40%, зниження металоемності перекриттів до 40%, зменшення загальної маси перекриттів на 30-50%, зменшення будівельної висоти перекриттів до 40%, збільшення прольотів в кілька разів, підвищення жорсткості завдяки утворенню дисків перекриттів, можливість облаштування комунікацій на стулку конструкції.

Сталезалізобетонні колони являють собою конструкції зі сталевих профілів і армованого бетону, а також з'єднувальних елементів, які забезпечують сумісну роботу сталі і бетону. Перевагами сталезалізобетонних колон є: підвищення несучої здатності зі зменшенням габаритів колон, підвищення жорсткості конструкції, збільшення несучої здатності в кілька разів, виконання бетоном функції конструктивного вогнезахисту.

В сталезалізобетонних конструкціях, тобто конструкціях із застосуванням сталевих прокатів та монолітного залізобетону, порівняно із залізобетонними конструкціями повністю відсутнє крихке руйнування, особливо при динамічних навантаженнях і впливах, таких як вибухи, снаряди, що дуже актуально в сучасних реаліях.

Завдяки своїм перевагам сталезалізобетонні рішення масово застосовуються при будівництві на ринках Європи, США, Канади та Австралії.

Також доцільно проаналізувати використання, баз відпочинку, освітніх закладів, в яких контингент здобувачів за останні роки скоротився в рази. В багатьох бюджетних закладах приміщення використовують нераціонально і неефективно. Також, для проживання переселених осіб потрібно задіяти готельні комплекси незалежно від форми власності.

Тільки відійшовши від відомчих інтересів і зацікавленості ми забезпечимо раціональне використання кожного квадратного метра існуючих будівель і споруд в Україні, а відбудову знищеного війною проводимо не «ударними» темпами, а розважливо і мудро виправляючи допущені прорахунки і містобудівні помилки. Необхідно винести за межі поселень і військову і критичну інфраструктуру не тільки відновлюючи, а і будуючи новітню. В Україні давно на часі будівництво сучасної військової інфраструктури, захищеної від будь-яких спроб знищення і не пов'язаної з поселеннями.

Проаналізувавши зміни, які внесені Урядом України, за останні 5 років в державних будівельних нормах можливо відмітити пониження санітарних норм і норм санітарної, пожежної охорони та цивільної безпеки, коли допустимі відстані промислової забудови щодо житла і об'єктів інфраструктури, логістики і промислових підприємств із тисячі метрів переросли в сотні метрів, а будинки не тільки будуть один біля одного, а і не вбудовують бомбосховища.

Ми визначили, що посилення захисної та оборонної стійкості країни засобами будівництва України вимагає конкретних заходів:

- зберігаючи військово-адміністративний обласний устрій України, посилюючи органи місцевого самоврядування і демократичні засоби народного контролю, необхідно ввести військово-адміністративні управлінські структури в містах та в громадах, як тимчасову, але важливу військово-цивільну структурну одиницю державних органів влади;

- посилити і в той же час спростити державне-регулярне законодавство і державні органи управління, особливо у промисловості та сільському господарстві в сфері обігу сільської нерухомості та земельних ділянок, забезпечивши цільове використання земель у життєво-важливих для країни галузях і особливо в сільгосп підприємствах;

- відновити роботу підприємств і організацій, діяльність яких припинена бізнесом країни агресора, націоналізувавши підприємства, та їх частини що належать громадянам країни агресора, особливо які критично необхідні для економіки країни і оборонного комплексу;

- припинити відтік з України сировини, заборонити експорт критично важливих для країни ресурсів, контролюючи валюту балансу від експорту та валютні надходження в Україну;

- детінізувати економіку і з допомогою правових інститутів забезпечити повернення фінансових ресурсів з офшорних зон, оголосивши податкову амністію на тлі послаблення податкового тиску, але взяти під державний контроль та детінізувати митні кордони, стимулюючи виключно інвестиції в будівництво;

- в будівництві, корупцію поставити поза суспільством першочергово та ліквідувати схеми, які її породжують, посиливши антикорупційні правові наслідки та відповідальність в умовах військового часу, продовживши військовій час аж до поновлення критичної інфраструктури.

Література

1. Шарий Г.І. Як невійськовим шляхом посилити обороноздатність України. Урядовий кур'єр, 17.05.2022.
2. Стороженко Л.І. Сталезалізобетонні конструкції. Дослідження, проектування, будівництво, експлуатація [Текст] / Л.І. Стороженко, В.М. Сурдій, В.І. Єфіменко, В.І. Вербицький. – Кривий Ріг, 2007. – 444 с.
3. Семко О.В. Керування ризиками при проектуванні та експлуатації сталезалізобетонних конструкцій [Текст] : монографія / О.В. Семко, О.П. Воскобійник. – Донецьк: Донбас, 2014. – 394 с.
4. Сталезалізобетон. Continiance: Збірник наукових праць: За редакцією Л.І. Стороженко. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 358 с.